

Mooi weer met een beetje wind

Analyse van Henk: een krachtig hogedrukgebied ligt boven de Atlantische Oceaan, met de kern net onder Engeland. Door met de vinger rechtsonder met de isobaren mee te draaien, vinden we de windrichting: west tot noordwest. De aangevoerde lucht is koel, maar de zon is al sterk en dat leidt tot mooi zomerweer. De wind is wat onrustig, omdat ze wordt aangevoerd over de Noordzee. "Noordwest is een werkwind". De zon is al wel heel krachtig, dus goed insmeren met een beschermende anti-zonnebrand creme.

Het KNMI vindt er dit van: *overdag zijn er in eerste instantie vrij veel wolkenvelden. In de loop van de dag breekt van het westen uit de zon op steeds meer plaatsen door. Het blijft droog en de maximumtemperaturen lopen uiteen van 21°C aan zee tot 26°C plaatselijk in het zuid(west)en. De wind draait in de middag van west naar noordwest en is matig. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3 tot eind H7

1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?
2. Je bent molenaar op een molen met een rollenkruierwerk. Bij inspectie zie je dat er een rol is gebroken. Wat moet je nu doen?
3. Vogels kunnen nesten bouwen in holle roeden. Waarom lassen we de uiteinden van de roeden niet gewoon dicht?
4. *Der het n dikke störm west.* Er is een gat in het rietdek ontstaan. *Minne boudel!* Wat moet je nu doen?
5. Waar zit de takeling?
6. Wat is WK77 en hoe lang gaat het mee?
7. Waar rotten kruipalen meestal en wat kun je daar tegen doen?
8. Waarom zitten er geen banden om pelstenen en wat is het nut van waaikerven?
9. Waarom wordt een lantaarnwiel lantaarnwiel genoemd?
10. Op de molen van de Groote Polder hebben we een vijzel. Waar smeert je welke delen?
11. Verdorie, een kam zit los. En nu?
12. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?
13. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?
14. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?
15. Waarmee smeert ik mijn sabelijzer?
16. Wijs aan of leg uit: waar zitten de rietsporen, waar de rinkelatten? Waar dienen ze voor?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3. tot eind H7

1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?

Onbelast zou ik vier halfjes voorleggen, belast 4 lange halve of vollen.

2. Je bent molenaar op een molen met een rollenkruiwerk. Bij inspectie zie je dat er een rol is gebroken. Wat moet je nu doen?

In ieder geval niet kruien. De gebroken rol probeer je vrij te draaien. Lukt dat niet kun je een stuk van de rol afkappen met een beitel, zodat hij toch vrij van de overring en kruivloer blijft. Heb je de rol "vrij" gedraaid dan zet je hem vast met een spijkertje. Als dit de enige gebroken rol is, is vervanging niet urgent. De naastliggende rollen hebben voldoende draagkracht. Op een gegeven moment komt de kapotte rol of de lege plek in de buurt van de rollensluis. Dat is het moment om de rol te vervangen.

3. Vogels kunnen nesten bouwen in holle roeden. Waarom lassen we de uiteinden van de roeden niet gewoon dicht?

Door condensatie en regenwater kan er in de roede roest ontstaan. Daarom moeten roeden kunnen "luchten" en zijn de uiteinden dus open. Om vogels te keren worden er vaak spreeuwenplaatjes aan het eind in de roede gelast. Die zijn van twee gaten voorzien en de hoeken zijn schuin weggeknipt, dan kan het water er toch uit.

4. *Der het n dikke störm west.* Er is een gat in het rietdek ontstaan. *Minne boudel!* Wat moet je nu doen?

De rietdekker moet komen. Bij een klein gat kun je er een jute zak of lap in proppen. Bij een groot gat kun je een paar lange latten over het gat leggen, zodat ze aan de zijanten op het riet aan de buitenkant rusten. Dan met touwen vastzetten aan de rietlatten (die op de achtkantstijlen zijn getimmerd) zodat het gat niet groter wordt.

5. Waar zit de takeling?

Aan het eind van een touw. Een takeling is een eenvoudige afhechting van een molentouw, bijvoorbeeldj zwichtlijnen en onderhoekstouwen, om (verder) rafelen van het touw te voorkomen.

6. Wat is WK77 en hoe lang gaat het mee?

WK77 is een handelsnaam voor zeildoek. WK77 kwam in 1977 op de markt en ziet er uit als traditioneel zeil, maar is geheel vervaardigd uit kunststofvezels. Het is verkrijgbaar in de kleuren wit, bruin en steenrood. WK77 is momenteel het sterkste en duurzaamste doek op de markt; levensduur 15-25 jaar.

7. Waar rotten kruipalen meestal en wat kun je daar tegen doen?

Houten kruipalen rotten op de plaats waar ze boven de grond komen. Houd het gras rond de paal kort of haal het over een strook van ± 10 cm helemaal weg. Je kunt bijvoorbeeld jaarlijks de grond rondom de palen één schop diep weg weggraven en de palen met een waterafstotend middel impregneren.

8. Waarom zitten er geen banden om pelstenen en wat is het nut van waaikerven?

Het pellen van gerst gebeurt aan de buitenzijde van de steen, dus mogen er geen banden omheen zitten. Zog- , waai- of windkerven zijn openingen aan de onderkant van de pelsteen die ervoor zorgen dat er een luchtstroom op gang blijft die koelt maar ook de gerstkorrels weer omhoog stuwt tijdens het pelproces.

9. Waarom wordt een lantaarnwiel lantaarnwiel genoemd?

Lantaarnwielen lijken wat op ouderwetse lantaarns. Ze komen voor op o.a. steenrondsels en andere spillen die op en neer kunnen worden bewogen.

10. Op de molen van de Grootte Polder hebben we een vijzel. Waar smeert je welke delen?

Houten vijzels rusten boven vaak op een lagersteen. Bij ons ook, en daar smeert je met reuzel. Er zit bij ons een vetkist boven, die je met reuzel kunt vullen. De taats onderaan de vijzel wordt via een leiding en een Staufferpot gesmeerd, dat doen we met consistentvet of kogellagervet.

11. Verdorie, een kam zit los. En nu?

Borgspijkertje verwijderen, blok (hard)hout op de kam leggen, aantikken met een hamer, wigje aantikken en borgspijkertje aanbrengen.

12. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?

Borgspijkertje verwijderen, wigje er uit halen, kam er uit halen, stukje zeil aan de drukkant aanbrengen, kam terugsteken, wigje aanbrengen, blok (hard)hout op de kam leggen, aantikken met een hamer, wigje aantikken en borgspijkertje aanbrengen.

13. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?

Borgspijkertje verwijderen, wigje er uit halen, kam er uit halen, stukje zeil rondom de kam vouwen (dus: aan beide zijden), kam terugsteken, wigje aanbrengen, blok (hard)hout op de kam leggen, aantikken met een hamer, wigje aantikken en borgspijkertje aanbrengen.

14. Verdorie, de kam zit nog steeds los. En nu?

Dan moet er een nieuwe in..

15. Waarmee smeert ik mijn sabelijzer?

Het sabelijzer wordt niet gesmeerd.

16. Wijs aan of leg uit: waar zitten de rietsporen, waar de rinkelatten? Waar dienen ze voor?

Rietsporen en rinkelatten zitten in de kap en dienen om het riet van de kap op / aan te bevestigen. De rietsporen of rietlatten zijn de op de spantring bevestigde verticale latten in de kap waarop de rinkelatten worden gespijkerd. De rietsporen moet je niet verwarren met de kapspanten, de rietsporen zitten wel vaak naast / achter de kapspanten.

